

fred med jorden

INFORMATION OM STUDIECIRKELN:

Hur skapar vi fred med jorden?

Att växa tillsammans som medskapare

fred med jorden

Välkommen!

Denna information är en förkortad version av introduktionsdelen till studiecirkeln "Hur skapar vi fred med jorden? Att växa tillsammans som skapade medskapare". Samtalsmaterialet och den bakomliggande metoden har utformats för att fördjupa organisationens hållbarhetsarbete så att det kan förankras i kultur och värdegrund.

Med utgångspunkt i egna frågor och erfarenheter, Ett biskopsbrev om klimatet och andra texter bjuder studiecirkeln in till en vandring för att tillsammans utforska vad det kan innebära att vara medskapare för fred med jorden – som enskilda, grupp, församling, pastorat, kyrka och samhälle.

Det är viktigt att studiecirkeln bygger på en fråga och inte ett påstående. Träffarna och den gemensamma lärresan formas till ett utforskande, ett gemensamt sökande där vi bidrar med våra erfarenheter, våra längtor, vår oro, vårt engagemang och vårt kunnande.

Studiecirkeln är en del av Svenska kyrkans satsning Färdplan för klimatet. Ta del av materialet nedan som en inspiration för att forma den egna vandringen på ett sätt som känns bra.

Syftet med studiecirkeln

Syftet med studiecirkeln är att utforska tillsammans i samtal, reflektion och handling hur vi som skapade medskapare kan frigöra hopp och handlingskraft i omställningen till ett hållbart samhälle där vi lever i fred med jorden, varandra och hela skapelsen.

Studiecirkeln är ett svar på några centrala uppmaningar i *Ett biskopsbrev om klimatet*, varav den första är hämtad ur ärkebiskop Antje Jackélen's förord:

“Låt oss skärpa vår blick för sådant som har verkligt värde, så att omsorgen om detta kan få oss att våga goda och nödvändiga förändringar” (sid 6).

“Fred med jorden blir mer och mer en förutsättning för fred mellan folken. ... Vi måste sluta fred med jorden. För de fattigas och sårbaras skull, för framtida generationers skull och för skapelsens integritet” (sid 82).

“Det finns outtömliga sätt att odla det hopp som Skaparen lagt ner i oss skapade medskapare. Vi kan och vi måste ägna oss åt det odlingsarbetet inför de utmaningar som ligger framför oss” (sid 76).

Det är med den blicken och de tankarna som studiecirkeln är utformad. Utöver *Ett biskopsbrev om klimatet* (utgåva 2019) knyter den an till *Svenska kyrkans Färdplan för klimatet* och dess uppsatta mål, särskilt om värderingsförändring (2030) och klimatarbetet som kyrkans uppdrag (2022).

Läs vidare om dem här:

<https://www.svenskakyrkan.se/svenska-kyrkans-fardplan-for-klimatet->

<https://www.svenskakyrkan.se/klimatbrevet>

fred med jorden

Ett annat viktigt grundmaterial utgår från boken *Naturens rättigheter – att skapa fred med jorden* av Ingrid Berg och Nikolas Berg tillsammans med Martin Hultman, forskare vid Chalmers. Naturens rättigheter är en juridisk idé som redan praktiseras i många länder, men idén står också för en rörelse och ett synsätt som sprids över världen. Den ger en viktig spegling och möjlighet till fördjupning och handling. Kyrkans biskopar har engagerat sig för naturens rättigheter när de i ett uttalande inför COP26 i Glasgow ställde sig bakom kraven på att ekocid – naturförstörelse – ska bli ett internationellt erkänt brott.

Ytterligare inspel och perspektiv kommer från påvens encyklika *Laudato Si* (*Lovad vare du*), boken *Att finna Gud i en snigel – om tro, hopp och naturens rättigheter* av Anna Karin Hammar, samt texten *Människan i skapelsen. Teologiska utgångspunkter för reflektion kring klimatfrågor och naturens rättigheter* av Michael Nausner. Metoden som materialet bygger på återges i skriften *Hur skapar vi fred med jorden? Ekopedagogik för jordfredsgrupper* av Ingrid Berg och Nikolas Berg.

För att delta i denna cirkel räcker det att ha tillgång till biskopsbrevet, som kan köpas eller laddas ned utan kostnad.

En metod som fördjupar kyrkans hållbarhetsarbete

Genom sitt fokus på att möjliggöra teologiska och existentiella samtal, i kombination med handling, förenar studiecirkeln kyrkans hållbarhetsarbete med frågor om värdegrund och organisationskultur. Som utbildningsinsats kan den både bana väg för och följa upp andra satsningar, exempelvis miljödiplomering, genom att förankra dem i tänkande och förhållningssätt. Studiecirkeln kan också stärka församlingens roll i lokalsamhällets omställning, bjuda in till dialog och bygga broar till andra aktörer.

Metoden som studiecirkeln bygger på kan användas i flera olika sammanhang för att underlätta och fördjupa organisationens lärande för hållbarhet. Med hjälp av metoden kan deltagarna både som individer och grupper utveckla förmågan att möjliggöra en utforskning i samtal, tanke och handling på temat att skapa fred med jorden och resten av skapelsen. Detta går i linje med församlingarnas grunduppdrag om att "återupprätta skapelsen".

Att stärka gruppen som aktör i omställningen

En avsikt med studiecirkeln är att den ska möjliggöra för gruppen att fortsätta den gemensamma resan efter att träffarna har genomförts, om deltagarna så önskar. Att till exempel bilda en "Fred med jorden-grupp" är ett sätt att fortsätta växa och utvecklas tillsammans som medskapare. Det är svårt att enbart som individer möta dagens klimatutmaningar och andra globala kriser. Gruppens trygga och inkluderande lärmiljö ger stöd i att möta verkligheten, forma nya visioner och hitta kraft, lust och ork för att vandra vägen däremellan. Tillsammans är det lättare att hantera spänningsfälten mellan verklighet och vision på konstruktiva och kreativa sätt, med mångfalden av våra kompetenser. I mötet med liknande cirklar kan gruppen bli del av en mångfaldsrörelse och bilda nätverk för fred med jorden.

Studiecirkeln är som en pilgrimsvandring

Studiecirkeln kan liknas vid en gemensam lärresa och pilgrimsvandring där rastplatserna utgörs av cirkelns fem träffar, som vandringsmärken eller ledkryss längs stigen. Under vandringens gång finns möjlighet att reflektera, provtänka, provgöra, läsa och utforska. Tillsammans och efter egna önskemål. Teckningen här intill illustrerar detta.

Lärresan hämtar inspiration från pilgrimskransens olikfärgade pärlor med sina olika budskap. Var och en av studiecirkelns åtta grundteman knyter an till någon av pärlorna, vilket återspeglas på följande sidor genom den färgton som valts för respektive tema. En tanke är att använda pilgrimskransen som en påminnelse om resan och att processen behöver få ta tid. Tiden mellan träffarna möjliggör att lärandet kan växa fram, folkbildningens grundtanke.

Som i all folkbildning bjuder inte resan på färdiga svar utan är en utforskning av viktiga frågor. Samtidigt bygger studiecirkelns material och metod på ekopedagogik med tydliga ställningstaganden för skapelsens integritet – tolkat som rättigheter för både människa och natur. Studiecirkeln speglar en ekoteologisk syn på relationen mellan människan och resten av skapelsen, byggd på respekt och ömsesidighet snarare än kontroll och dominans.

Här finns ett kritiskt förhållningssätt till rådande system, kultur och tankesätt som medverkat till dagens ohållbara utveckling. Med den utgångspunkten erbjuds perspektiv som kan frigöra hopp och handlingskraft på vägen, med hjälp av frågor, fakta, berättelser, samtal och olika övningar. Studiecirkeln pekar på behovet av ekologisk omvändelse, en transformation av hur vi förhåller oss till resten av skapelsen och jordens övriga invånare. Vandringen berikas av allas olika bidrag. Alla perspektiv välkomnas så länge mångfald respekteras.

De teman som tas upp ger stöd i att odla och utveckla olika förhållningssätt för att växa tillsammans som "skapade medskapare", genom både samtal och handling. Ibland kan det kännas utmanande att utforska frågor om hur vi kan medskapa en hållbar utveckling i fred med jorden. Då är det viktigt med förhållningssätt som kan möjliggöra en trygg lärmiljö där vi som grupp kan provtänka och "provgöra" under vandringen. Tillsammans kan vi bygga en cirkel som ger möjlighet att på jämlika sätt dela erfarenheter och tankar med varandra.

Delande i cirkeln

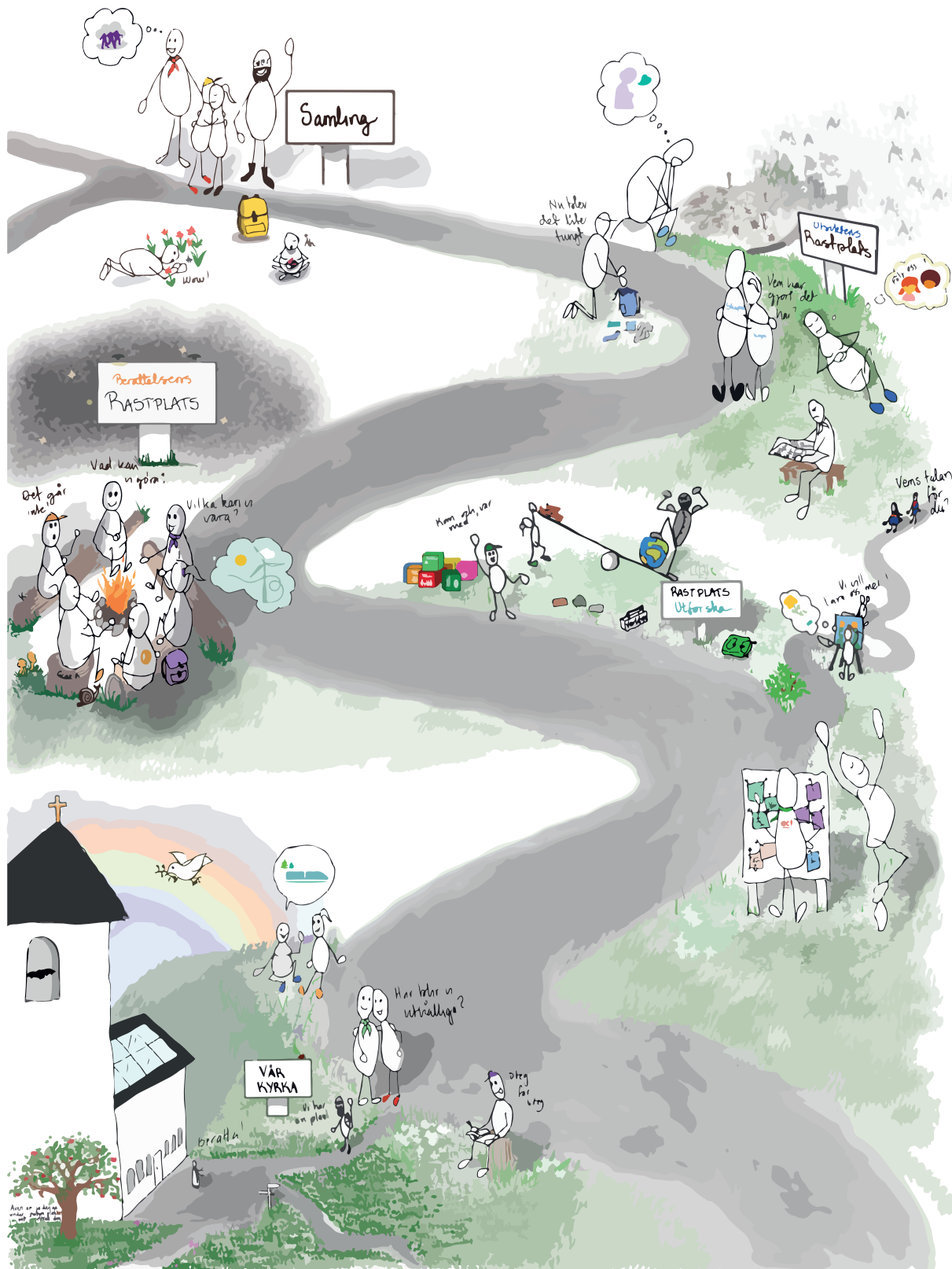
Avsikten med studiecirkeln är att möjliggöra för deltagarna att lära av och med varandra. Därför är det viktigt att skapa en miljö där var och en känner sig sedd och hörd där vi både kan dela en lärresa och dela våra berättelser.

Cirkelformen gör att alla kan se varandra, allas erfarenheter räknas och alla är lika värda. Det är grunden för diskussioner, dialog och gemensamt lärande i gruppen. Delandet där var och en kan dela med sig fritt ur hjärtat kring en fråga, ger förutsättningar för lärandet i cirkeln. Ibland görs det i rundor, ibland i friare form. Det viktiga är att få utrymme att dela med sig och att det som sägs stannar i cirkeln. Sedan finns det andra former av samtal för att reflektera tillsammans, men det är bra att i varje träff lägga in en delningsrunda där var och en kan höras.

fred med jorden

Studiecirkelns grundstruktur

I detta förslag har studiecirkeln en grundstruktur med fem träffar och tid emellan. Totalt behandlas åtta teman under studiecirkelns gång.

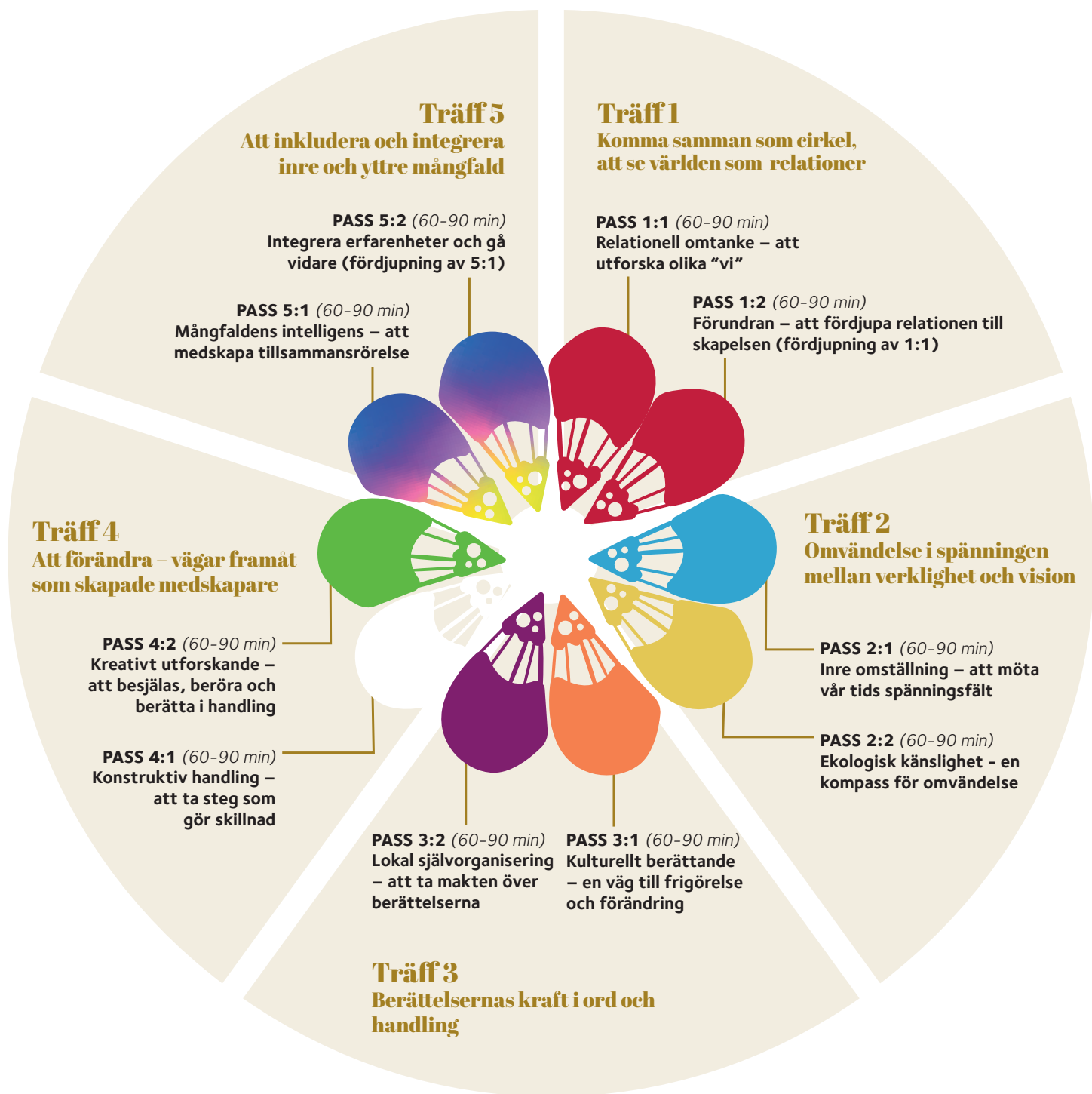
Träff 1 och 5 tar upp ett tema vardera, eftersom det vid dessa tillfällen behövs tid för att komma samman respektive utvärdera. Övriga träffar tar upp två teman. De teman som behandlas bidrar med olika perspektiv på den centrala frågan i studiecirkeln: Hur skapar vi fred med jorden?

Varje tema utforskar ett förhållningssätt som vi kan odla som medskapare av en hållbar fredskultur och en cirkulär omställning. Förhållningssätten hänger samman och samspelar med varandra, vilket i materialet beskrivs som ett "lärande ekosystem". Utforskningen av dem genomförs med hjälp av läsning inför träffen, reflektion, samtal, övningar och handlingsinriktade hemuppgifter.

fred med jorden

Cirkelmaterialet

Grundmaterialet består av fyra olika delar. Del A utgörs av denna introduktionsdel. Del B är ett handfast förslag på hur träffarna kan genomföras inklusive förslag på samtalsfrågor och övningar – en form av manual som stöd för samtalsledaren. Del C utgörs av av de textavsnitt som i de flesta fall läses innan respektive träff. Del D erbjuder fördjupning, referenser och kontaktinformation.

Utöver grundmaterialet finns även en verktygslåda med arbetsmaterial som kan användas som komplement före eller under träffarna (se hemsidan), samt ett referensmaterial för den som vill fördjupa sig ytterligare. Dessutom finns ett kommunikationsmaterial för att informera om och bjuda in till studiecirkeln. Allt material finns tillgängligt på hemsidan www.skapafredmedjorden.se, med ambitionen att fylla på med ytterligare delar, exempelvis ordlista, materialtips och alternativa förslag på övningar.

Stöd till samtalsunderlättare

Denna studiecirkel kan antingen hållas av en eller två samtalsledare, eller av en grupp som beslutar sig för att på egen hand genomföra en cirkel. Oavsett hur ledarskapet för cirkeln ser ut, behövs det alltid ett gemensamt ansvar för att underlätta samtalen och lärprocessen.

Som samtalsunderlättare gäller det att både hålla utrymme för allas medskapande, där var och en har möjlighet att blomstra i sin unika gåva till helheten, och att samtidigt hålla fokus på att gruppen kommer vidare och hinner med de mest centrala frågorna. En tanke är att grupper och personer som genomför cirklar, ska kunna delta i ett ömsesidigt stöd och utbyte med andra som också använder sig av materialet och metoden. Det finns också möjlighet att delta i en handledarkurs som både presenterar materialet och fördjupar metoden.

fred med jorden

Folkbildningens pedagogik – för ömsesidigt lärande

En grundtanke i folkbildning och ekopedagogik – “ekologisk folkbildning” – är att stödja en gemensam utforskning där alla bidrar till det gemensamma lärandet. Cirkeln är en demokratisk form för detta, som bygger på att se varandra som medskapare.

Det finns olika material och möjligheter för att fördjupa sig i folkbildningens pedagogik och förhållningssätt. Det går exempelvis bra att kontakta studieförbundet Sensus som erbjuder stöd kring upplägg. Sök kontaktuppgifter på www.sensus.se/kontakta-oss/ samt ta del av kursmöjlighet och metodstöd på www.sensus.se/ledare/. Skriften Hur skapar vi fred med jorden? Ekopedagogik för jordfredsgrupper erbjuder fördjupning i hur man som samtalsledare kan bidra till att skapa trygga lärmiljöer som stödjer deltagarna i att växa som medskapare av en hållbar fredskultur.

Ekopedagogik är folkbildning med tydliga ekologiska ramar. Metoden bygger vidare på kristne pedagogen Paulo Freires “frigörande pedagogik” som utvecklats i Latinamerika, ur samma mylla som befrielse-teologin. Det är en rättighetspedagogik som knyter samman mänskliga rättigheter med naturens rättigheter. Den tar tydlig ställning för klimaträttvisa, inkludering och mångfald – såväl biologisk som mänsklig.

Kopplat till detta material finns även möjlighet att delta i en handledarkurs som ger ytterligare fördjupning i ekologisk folkbildning och ekopedagogik som metod. Förutom att presentera materialet erbjuder den också en fördjupning i stödjande förhållningssätt som kan möjliggöra de goda samtalen och lärande för hållbarhet i organisationen. Förhoppningen är att kunna erbjuda den på löpande basis för den som vill utveckla sig som samtalsledare.

Projektgrupp och referensgrupp

Projektet är finansierat av Färdplan för klimatet och genomförs i ett samarbete mellan Västerås stift, studieförbundet Sensus och bildningsföretaget Medskaparna.

I projektgruppen ingår:

Frida Birkelöf, Västerås stift (projektledning, kommunikation)
Anna Bjerne, Västerås stift (projektledning, kommunikation)
Frida Gårdmo, Linköpings stift (sakkunnig, miljö och klimat)
Nikolas Berg, Medskaparna (processamordning, pedagogiskt ansvar)
Ingrid Berg, Medskaparna (processamordning, pedagogiskt ansvar)
Urban Hermansson, Sensus (studiematerial, cirkelverksamhet)

Adjungerade medlemmar:

Anna Karin Hammar, teolog
Michael Nausner, nationell nivå/enheten för forskning och analys

I referensgruppen ingår:

Anna Karin Hammar och Michael Nausner, se ovan
Sigurd Bergmann, professor emeritus i religionsvetenskap
Dag Hedin, stiftsteolog Luleå stift
Jonas Lönn, stiftsteolog Växjö stift
Kristina Segerström, stiftsingenjör Stockholms stift

fred med jorden

Kontakt

För ytterligare information, för beställning av material eller för deltagande i en handledarkurs, var god kontakta någon av följande personer:

Projektledare: Anna Bjerne och Frida Birkelöf, Västerås stift.

Epost: annamaria.bjerne@svenskakyrkan.se.

Ansvar för samtalsmaterial: Urban Hermansson, Sensus.

Epost: urban.hermansson@sensus.se, mobil: 070-3605353.

Pedagogiskt ansvariga: Nikolas och Ingrid Berg, Medskaparna.

Epost: nikolas@medskaparna.se, mobil: 070-7544840.